

אל"מ שאול

האם הטנק נגד כולם?

בקרב היבשה. אם יהיו לטנק כישורים לעשות הכל, תהיה רמת הביצוע כלפי כל ייעוד נמוכה מהרמה המושגת ע"י התמחות במספר קטן של יעדים מרכזיים שאין להם תחליף וזלת הטנק.

ב. העומס המוטל היום על צוות הטנק מבחינה תורתית ותפעולית הוא רב מאוד, ואין זה כה פשוט לאמן אותו בנוסף גם בתקיפת מטוסים/מסוקים.

ג. הוספת תחמושת ייעודית בבטן הטנק תבוא על חשבון תחמושת אחרת. כמות הברזים בטנק היא מסוימת וחלוקתם נעשית בקפדנות יתרה, מתוך מגמה לאפשר לטנק לבצע את הלחימה העיקרית.

ד. קיימות שאלות נוספות לגבי יכולת המימוש הטכנית, המשמעותית התקציבית ולוח הזמנים של פעילות זו, אך אלו אינן רלוונטיות כל עוד לא נמצא הצדקה ברורה של הצורך המבצעי לכך. בשאלה זו חשוב רק לציין כי הטיעונים שכנגד אינם מושפעים מהשאלה הטכנית והם נכונים גם בהנחה שיש פתרון טכני של פגז/מרעום/כוונת.

ללחימה נ"ט, הרי גם הרכב מחסן התחמושת מוכתב על-ידי כך. יתרה מזו, אימון הצוות ממושך ומורכב ואף יקר במכפלות של צי הטנקים.

הטנק אכן, מהווה מטרה לתקיפה לגורמים רבים, והשאלה היא האם נכון להקנות לטנק יכולת אישית כנגד כל סוג של תוקף הקיים כיום, או שיכול לצוץ מחר. שאלה זו לא הובהרה ריה במאמר וחוששני שהמענה עליה לא יהיה חד משמעי:

א. הטנק הוא יסוד אחד מתוך כמה יסודות של קרב היבשה. הוא בפירוש אינו יכול לעשות הכל לבדו והוא נזקק לתשלובת של כוחות ושל מערך לוגיסטי התומך בו. אמנם נכון כי כמערכת נשק יחידה יש לטנק הממוצע הגבוה ביותר של כישורים להשיג יעדים שונים, אך הוא אינו הטוב ביותר בכל נושא. כשם שמפקד נזקק לקציני מטה לצורך מילוי משימתו, כך הטנק זקוק לכוחות נוספים היוצרים יחד תשלובת המסוגלת לטפל במגוון המטרות והמשימות הקיים

במאמרו "על שרידות הטנק בשדה הקרב – הצעות לשיפור" (מערכות 278) מביא ד"ר אביב עמירב דיון רחב יחסית על היכולת למצוא פתרון טכני יעיל לתקיפת טנקים ע"י מטוסים ומסוקים נ"ט. אולם המחבר אינו מכרר עד תום את השאלה האם יש צורך מבצעי בהוספת כשרים אלה לטנק.

ייעודו של הטנק הוא להיות נושא ההסתערות היבשתית יחד עם חילות היבשה האחרים כגון הנדסה וארטילריה. הסתערות זו אינה בגדר הסחת ראש בקיר. אלה מהלכים מתוחכמים ומשולבים של תנועה ואש שמטרתם למנוע קיפאון, לערער את כוחו של המתגונן, למוטט את שיווי המשקל שלו ולנסות להכריעו, עד כמה שהרבר ניתן שלא בדרך של התכתשות חיתית השוחקת את שני הצדדים. מבנהו של הטנק, ציודו, חימושו ואימון הצוות שלו מכוונים בהתאם לייעוד זה. ומכיוון שמשימה מרכזית זו מחייבת להקדיש כמעט את כל הפוטנציאל של מערכת הירי של הטנק

על בריאות הגוף, בריאות הנפש ובריאות הצבא

רס"נ משה ישראלשווילי

ביות מתחומים שונים. כוונת היוזמים הייתה, כנראה, להוציא את חיילי צה"ל מהכורסה שלפני הטלוויזיה אל מתקני הספורט ואל מסלולי האימונים והתרגול של כושר גופני.

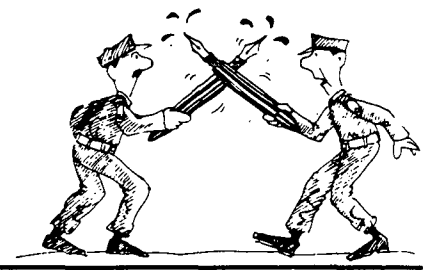
המשפט "נפש בריאה בגוף בריא" ידוע ומוכר לכל. ואף כי רופא אמריקני מסוים טען, כי עשר דקות של צחוק בריא מפתחות את הראות כמו ריצה של קילומטרים אחרים, לצורך המאמר הנוכחי מוכן אני להניח, כי אכן יש הוכחות מספיקות לכך,

הנמנה עם חכ"ל, קבוצת הסג"מים כללה לוחמים משורות הצנחנים והסיירת, והמקום היה – מבחני הכושר הגופני למועמדים לעלייה בדרגה. הם ואני היינו באותה קבוצה שעברה ביחד את המבדקים.

בימים אלו ברור לכל קצין המועמד לעלייה בדרגה, כי עליו להשתתף במבחני הכושר הגופני. ההשלכות החיוביות המיוערות מתמקדות בעיקרן סביב ההנחה, שפעולה זו תגביר את המודעות והמעורבות הפעילה של קציני צה"ל בפעולות ספורטי-

הסרן, שגילו התקרב לשנות השלושים, חיך בעמדות מסוימת, כאשר חלפה על פניו קבוצת הסג"מים. שגילם התקרב לשנות העשרים. הם מצדם החזירו לו צחוק רחב ומצטלצל, שהלם היטב את אופי הקצינים, שכולנו היינו רוצים לראות משרתים ביחידה בה שירתו סג"מים אלה – הצנחנים.

בנסיבות אחרות היה עשוי המצב המיוערת לעיל להיות חיובי, אבל במקרה זה זה היה עצוב. הסרן היה כותב שורות אלו,

שפעילות ספורטיבית אכן מובילה להשל-
כות חיוביות מסוג זה או אחר. עם זאת,
דומני כי המצב כיום הנו מסוג אותם מקרים
שתחילתם ברצון כן ואמיתי, אך סופם
בהיווצרות מצב שניזקו רב מתועלתו.
הבעיות מתחילה כאשר עוברים מן
העקרונות המוצהרים למעשים בפועל.

כנגד ההשלכות החיוביות **המשוערות**
שהצגנו קודם, ניתן להעמיד שורה של
נימוקים נגד הפעילות האמורה, **כפי שהיא**
נוהגת כיום:

- כלל בסיסי באימון גופני הוא: פיתוח
הדרגתי המתאים למבנה גופו ומצבו הכללי
של האדם המסוים, ולא פעילות ספורטיבית
מואצת ללא הבחנה. בתחום הספורט (כמו
בתחום הדיאטות) מה שבא מהר, הולך מהר.
זאת ועוד, לא רק שפעילות ספורטיבית
מואצת עלולה להיות חסרת ערך לטווח
ארוך, ייתכן ויהיו לה אף השלכות גופניות
שליליות על מצב בריאותו של האדם
המסוים. המצב שנוצר כיום, דוחף קצינים
לפעילות גופנית מואצת – ללא אבחנה או
פיקוח – מספר שבועות (במקרה הטוב!)
לפני המבחן, ומיד לאחריו חלה ירידה
משמעותית או הפסקה מוחלטת של כל
פעילות גופנית ספורטיבית (עד למועד
הדרגה הבאה...).

- גם אם קצין הקבע מעוניין לשמור על
כושר גופני נאות, במרבית המקרים אין לו
אפשרות להגיע או להשתמש במתקני
ספורט ואימונים. עליו להיות בדרגה מסו-
ימת ומעלה או לגור באזורים מסוימים
ביותר בארץ, כדי להנות ממתקני ספורט
ברמה סבירה. כל עוד לא יסופקו לכל אנשי
הקבע אפשרויות לממש את הרצון לפעילות
גופנית, לא יתעורר רצון זה.

- המבחנים מועברים בקבוצות של כעשרה
קצינים. במקרה שלי, כמו גם במקרים רבים
אחרים, לא היו הקצינים שנבחנו עמי
קבוצה שיש טעם להתמודד עם הישגיה. כל
מי שרץ פעם בקבוצה יודע, עד כמה
משפיעים הרצים האחרים על קצב ההתקד-
מות ורמת ההישגים של היחיד (ולא רק
בריצה). אולם כאשר כל, או רוב, הרצים

האחרים ברמה גבוהה או נמוכה בהרבה מן
היחיד, אין לו טעם לנסות להתמודד אתם;
ואז אין הוא מממש אף את מה שטמון בו.
תחושת האכזבה של היחיד לנוכח הפער
העצום שבין הישגיו להישגי האחרים
מסלקת ממנו (מידית) כל רצון לנסות
ולהתמיד באימונים, שלא לדבר על תחושת
העלבון (ואף ההשפלה) שהוא חש לנוכח
תגובותיהם או אי תגובותיהם להישגיו.

- יש לזכור, כי הקצינים בקבע של מחר הם
החיילים בחובה של היום. בהווה לא נעשית
פעילות משמעותית בקרב חיילי החובה,
לצורך הגברת מודעותם ומעורבותם בפע-
לות גופנית. ההוכחה הניצחת לטענה זו הנה
– שאין כיום שום חובה להשתתף או
לעבור מבחני כושר גופני כדי לעלות מדרגת
טר"ש לדרגת רב"ט. שינוי הרגלי אנשי
הצבא צריך להתחיל כבר מיום גיוסם
בבקו"ם, ולא כאשר הם נכנסים לקבע. כל
עוד לא תתבצע פעילות תשתית יסודית
להגברת הפעילות הגופנית בקרב חיילי
החובה, אין סיכוי משמעותי להצלחת
פעולות מוגבלות, שיכוונו לאוכלוסיית
המשרתים בקבע.

- פורחות שמועות, לפיהן בעתיד יהווה
מעבר מוצלח במבחנים אלו (ולא רק עצם
ההשתתפות) – תנאי לעלייה בדרגה. ייתכן
ושמועות אלו אינן עורבא פרח. אולם אפילו
יש בהן אלפית האחוז של אמיתות, מעביר
בי הדבר חלחלה: האם פירושו של דבר הנו,
שכאשר מתפנה תפקיד או תקן ייבחרו
המועמדים לאישי רק מקרב אותם שעברו
את מבחני הכושר הגופני? (גם אם אופי
התפקיד כלל אינו קשור לפעילות גופנית!)?
האם אין אנו עלולים למצוא עצמנו משרתים
בצבא, בו לכל הקצינים יש כושר גופני טוב,
אך הם נעדרים מגוון של כישורים בסיסיים
אחרים, הנדרשים לצורך תפקוד טוב
במקצועם? אפשרות זו תיתכן בהחלט,
מכיוון שאנשי מקצוע טובים יודעים, שבשוק
האזרחי אינם צריכים להוכיח, שהם יודעים
לרוץ או לקפוץ כדי לקבל תפקיד המתאים
לכישוריהם והשכלתם, והם פשוט יעזבו את
הצבא.

שני מושגים מרכזיים בתורות הרפואה
והפסיכולוגיה הנם – סומאפסיכי ופסיכוכ-
סומאטי. בעוד שסומאפסיכי מתייחס להשפ-
עות הגוף על הנפש, הרי שפסיכוסומאטי
מתייחס להשפעות הנפש על הגוף. בדרך
כלל נוטים לראות בכותרת "פסיכוסומאטי"
משום ביטוי לסוגים שונים של מחלות. אך
אם נחשוב ברמה מופשטת יותר – נפש
עשירה ומלאה, הניזונה מחומר מגוון
למחשבה ולהערכה, עשויה לשפר את
תפקודו הנפשי והגופני של האדם.

אם נבחן לרגע את מה שקורה כיום בצה"ל
ניווכח, שבשירות החובה יש דגש על
פעילות חינוכית מוגברת במישורים של
השכלה, הקניית השפה העברית, העשרה
תרבותית וערכית וכדומה, ואילו הפעילות
הגופנית נשמרת בפרופיל נמוך. בשירות
הקבע, לעומת זאת, מושם דגש על מבחני
כושר גופני כתנאי להעלאה בדרגה, ואילו
לימודים או העשרה רוחנית אחרת נתפסים
כפרס או כתגמול, שרק מתי מספר (יחסית)
זוכים לו. המצב הוא אפוא שצה"ל, באופן
ממוסד, דוחף את אנשי הקבע להתמקד
בפיתוח גופם יותר מאשר בפיתוח נפשם. על
הבעיות שבמצב זה אין צורך להרחיב.

לסיכום, טענותי הנם בשלושת המישורים
הבאים:

א. האופן בו מנסים כיום להחדיר את
תודעת הפעילות הגופנית הנו חסר כל ערך
מעשי, ובמידה שימוסד כתנאי לקידום, עלול
להיות בעל השלכות הרסניות על הרכבה
של אוכלוסיית משרתי הקבע.

ב. אוכלוסיית המטרה למסע תעמולה
ולשינוי הרגלים, מסוג זה שנעשה כיום
בקרב חיילי הקבע, הנה בראש ובראשונה
חיילי החובה, ורק אח"כ חיילי הקבע.

ג. כיום, אין הטיפול של הרמה הגופנית
מלווה בטיפול של הרמה השכלתנית
והנפשית, ועל כך עתידים אנו להצטער
בעתיד הקרוב ביותר.

מן הדין לתת את הדעת על האופן בו
מתממשות כוונות טובות, כאשר יודעים אנו,
לאן עלולות הן לעיתים להוביל.